

ELENA CEBRIÁN

«Farem complir la normativa europea, la qual no permet el parany»

Elena Cebrián (València, 1970) tenia una contrastada trajectòria en el Ministeri d'Agricultura a Madrid però el canvi polític al País Valencià la va engrescar. Des del passat juny és la consellera d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural. "En la lluita contra el canvi climàtic, no podem perdre més temps", diu a les portes de la cimera de París.

*Entrevista de Violeta Tena
Fotografies de Miguel Lorenzo*

Aquesta és la primera volta que les competències de medi ambient i agricultura estan sota el paraigua d'una única conselleria. No hi ha dubte que són dos àmbits molt lligats, però no és menys cert que en moltes ocasions els interessos són divergents. Com està resultant la convivència?

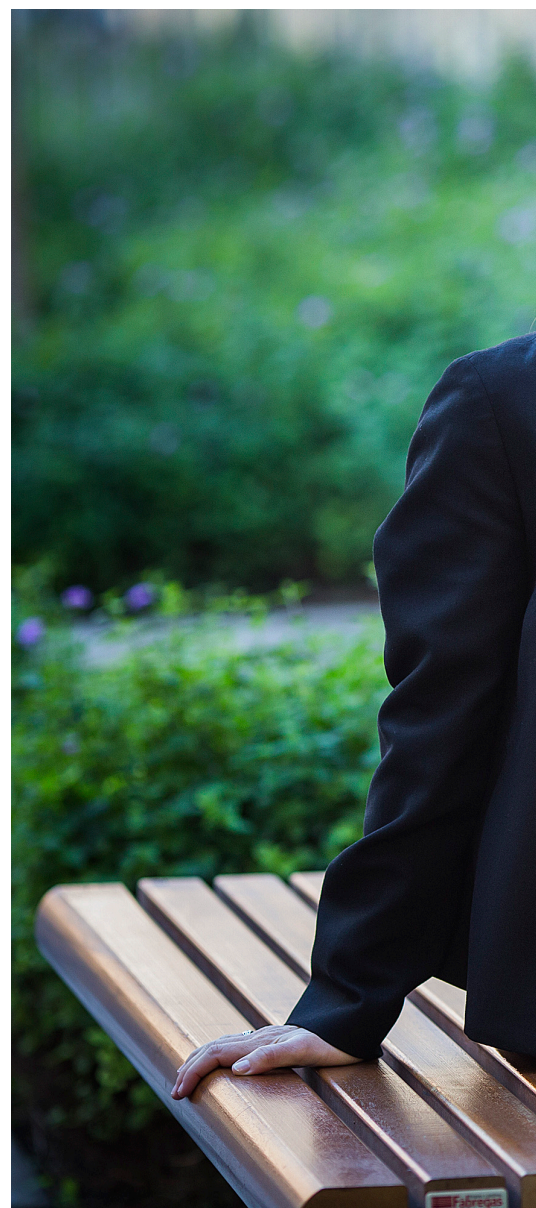
—Molt bona. Tant a efectes d'organització com sobre el terreny la cosa va bé. És important reconèixer que hi ha hagut topades entre agricultura i medi ambient, però sobretot hi ha moltes oportunitats. Si bé és cert que l'agricultura ha estat contaminant i un usuari

intensiu de recursos naturals, també és el primer sector que necessita que els recursos estiguen en bon estat. Per tant, estic convençuda que serà el sector que millor acollirà les propostes encaminades a practicar una agricultura més sensible amb el medi ambient. L'agricultura pot ajudar el medi ambient i el medi ambient pot ajudar l'agricultura.

—La Conselleria de Territori ja ha presentat el Pla d'Acció Territorial del Litoral i pròximament presentarà el de l'Horta, tots dos amb paràmetres restrictius. Sembla com que els volen xafar la guitarra...

—No, al contrari, ens agrada veure que departaments tan potents prenen mesures com aquestes. Del que es tracta no és de competir sinó de fer un esforç coordinat. Iniciatives com la reconversió del sòl o els plans estratègics van en la línia del que perseguim en aquesta conselleria.

—Som a les portes de la Cimera contra el Canvi Climàtic de París. En la seua compareixença a les Corts, va enumerar una bona pila d'iniciatives: estudi d'estratègies per disminuir les emissions de CO₂; foment de l'educació ambiental; suport als centres d'investigacions... La Direcció General de Canvi Climàtic disposa de 9,9 milions d'euros.

No sembla que n'hi haja prou per a tot el que es vol fer.

—Mai no hi ha prou diners per lluitar contra el canvi climàtic. Però, en tot cas, no es tracta tant que aquesta direcció general tinga prou dotació pressupostària —que també— com del fet que siga capaç de marcar unes línies de treball que han d'orientar l'actuació d'altres departaments d'aquesta i altres conselleries. Hem d'incidir en un nou model productiu i energètic, en la línia de les directives europees; potenciar les energies renovables; reforçar el CEAM i els seus projectes d'investigació; i fomentar l'educació ambiental. En la qüestió del canvi climàtic

és molt important explicar quin impacte té en el nostre territori i què podem fer.

—És optimista sobre la Cimera de París?

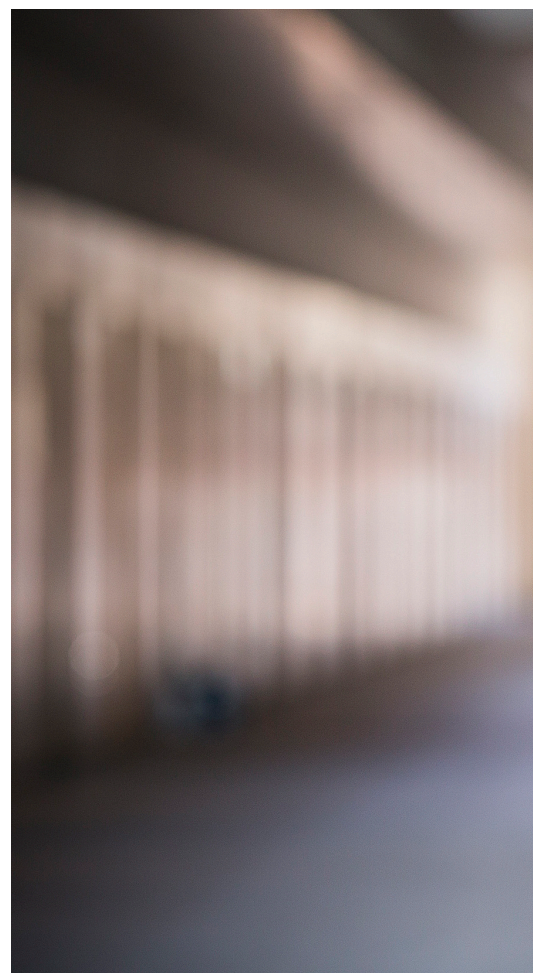
—No sé quin serà el resultat de la cimera, però si mirem el resultat d'altres, sembla que al final es perd l'impuls inicial. Jo crec, a propòsit d'això, que els ciutadans hem de ser exigents. París és una gran oportunitat i no podem permetre'ns tornar a perdre temps no arribant a una conclusió. Copenhaguen ja va ser un gerra d'aigua freda i no ens podem permetre tornar a fracassar. En aquest sentit, s'ha de reconèixer que la UE ha estat capaç de mantenir una postura ferma per autoim-

posar-se noves reduccions d'emissions. S'ha de continuar amb aquest lideratge.

—Els parcs naturals encara no tenen directors. Quan i com se'n farà el nomenament?

—Hem estat sense directors però hem tingut direcció. Els tècnics de la conselleria han mantingut la gestió dels parcs. El que havia passat és que l'anterior Govern es va inventar la figura del dinamitzador —que en realitat era director—, amb l'objectiu últim de col·locar la gent que li interessava. Això era intolerable.

Ara hem creat per la via legal, a través de la normativa de funció pública, la figura de director-conservador. Se seguirà →

→ un procediment públic de concurrència i transparència on es primarà la capacitat i la professionalitat per exercir aquesta funció.

—En aquests concursos, hi podrà participar gent externa?

—Es farà dins del cos de funcionaris, gent que tinga la categoria professional per fer-se càrrec dels espais naturals protegits.

—Una de les patates calentes amb què s'ha trobat en arribar a la Conselleria és la gestió dels residus. En la seua compareixença a les Corts va dir que en algunes zones, en la gestió dels residus hi havia màfies com les del sud d'Itàlia. Quina és la seua estratègia a mitjà termini?

—Ens han deixat un sistema quasi mafiós que ens està costant molt de fer revertir. És el problema més greu que tenim a curt termini perquè no deixem de generar deixalles i això ens provoca situacions d'urgència. De moment estem tractant de posar ordre: estem constituint els consorcis i estem fent un treball de concertació importantíssim amb tots els ajuntaments que formen part dels consorcis perquè entenem que és un tipus d'activitat molesta.

Volem escanejar el mapa zonal de residus i tractarem de donar la volta al flux de recepció de residus. Els abocadors del sud estaven rebent cada volta més deixalles molt complicades de gestionar. Cal repartir entre altres plantes que estan més ben preparades. Per a tot plegat, serà molt important dialogar amb els ajuntaments.

Al remat, com marca la directiva marc de residus, el que s'ha de fer és anar a l'origen, és a dir, reduir la generació de residus, reciclar molt més, allargar la vida útil dels productes perquè, finalment, el que hàgem de dur a la planta de tractament siga el mínim possible. Per això és molt important fer educació i conscienciació ambiental.

—I les incineradores? L'anterior administració deia que, sense elles, els abocadors es col·lapsarien l'any 2020.

—La incineració ha de ser l'últim recurs. Quan no hi haja cap més remei, potser haurem de recórrer-hi. El camí, però, ha de ser la reducció de la incineració perquè no tenim la tecnologia necessària per aprofitar l'energia geotèrmica i, a més, es genera contaminació, s'emeten substàncies nocives...

És una qüestió elemental de la física: l'energia ni es crea ni es destrueix. La incineració no et lleva el problema, sinó que el transforma en gasos contaminants i d'efecte hivernacle. I, sobretot, té un efecte psicosocial molt rof: la gent pensa que, quan un residu es crema, desapareix. I això no és del tot així: el residu no desapareix, sinó que es transforma. Alguns estudis ja adverteixen que el perjudici que genera la incineració és més gran que el benefici que teòricament genera.

—Però hi ha o no perill de saturació?

—Sí, n'hi ha. Per això és tan important incidir en l'origen, en la reutilització, en solucions tecnològiques...

—Tot plegat, ens du a parlar de Vaersa. Aquesta empresa pública és a aquesta conselleria el que RTVV a Presidència: un niu de problemes i de corrupció. Què se n'ha de fer, d'aquesta empresa pública?

—És una patata calenta. Ens hem trobat una estructura de piràmide invertida. Hi ha un personal tècnic i de camp magnífic i amb molta dedicació a pesar de les retallades. I alhora hi ha una estructura intermèdia molt alta, de càrrecs donats sense cap transparència i amb bona dosi de nepotisme i amiguisme, que han aprofitat l'empresa per als seus fins particulars. Es va deixar de fer un servei públic per fer negoci privat. Per si no n'hi havia prou, ens hem trobat que molts d'aquests càrrecs intermedis *apadrinats* tenen contractes amb molt bons blindatges, amb la qual cosa resulta molt difícil fer neteja.

En tot cas, jo estic parlant molt amb la Conselleria d'Hisenda per reclamar una reflexió a propòsit de les empreses públiques.

—Es planteja reassumir totes aquelles competències que ara tenia transferides Vaersa dins de la conselleria?

—Durant molts anys hi ha hagut una estratègia per externalitzar i desprestigiar el treball públic. Jo crec que té certa lògica externalitzar quan es busca més flexibilitat o més capacitat operativa en determinades circumstàncies. Però això s'ha pervertit molt. A mi el que m'agradaria és arribar a distingir quines competències ha de tenir Vaersa perquè és més operatiu i quines s'haurien de fer des de la Conselleria. Sóc de l'opinió que hi ha treballs que els han de fer en exclusiva els treballadors públics. És una reflexió que hem de fer. Les empreses públiques han de prestar un servei a la societat, no lucrar-se. Ens costarà fer neteja, però ho aconseguirem.

—El seu equip ja s'ha reunit amb els defensors de l'ornitologia. I al gener es veurà amb el sector paranyer. Figura entre els seus plans prohibir el parany?

—Volem seure amb els paranyers perquè volem escoltar a tot el món. Però els nostres plans impliquen fer complir la normativa vigent europea i la normativa no permet el parany. Sóc conscient que aquesta és una qüestió que suscita molta controvèrsia perquè es tracta d'aficions molt arrelades a la tradició dels pobles. Això és molt respectable, però no justifica certes actuacions. Aquesta és una societat moderna i les tradicions que involucren la crueltat amb els animals no poden tenir cabuda.

—Assumir la legislació europea significa prohibir el parany?

—Clar, la legislació europea no permet el parany.

—En aquesta línia, aquesta consellera seria partidària de prohibir els bous al carrer?

—No crec que la manera d'actuar siga prohibir una tradició. Però crec que s'ha d'apel·lar a la sensibilitat i ens hem de conscienciar que aquestes tradicions que comporten maltractament no es poden tolerar.

—Al País Valencià, durant el boom, es van construir una sèrie de dessalinitzadores que ara s'han de posar en marxa. Però resulta que ara s'han convertit en un problema per als ajuntaments perquè han de pagar un aigua que no necessiten...

→

⊕ LA NÉTA D'UNA MESTRA REPUBLICANA

A Elena Cebrián el seu càrrec com a consellera d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural li ha furat temps per a la seua principal afició: el senderisme. El *hobby* el va mamar dels seus pares, Rafa Cebrián i Palmira Calvo, dos històrics del l'excursionisme valencià que l'educaren en l'estima a la natura. El compromís cívic i ciutadà li ve, però, de més lluny: la seua àvia, Paquita Sanchis, mestra, va ser membre de la Federació de Treballadors de l'Ensenyament durant la República. "La seua història no la vaig conèixer del tot fins que no es va publicar el llibre de Las

maestras de la República. A casa no n'havíem parlat quasi. Ja saps, aquell silenci...", explica mentre busquem la millor ubicació per a la sessió fotogràfica en l'edifici que acull la conselleria, l'antiga presó model de València. L'espai és diàfan, massa per al gust de Cebrián, que lamenta que no propicia el contacte humà. L'edifici, netament rehabilitat, encara manté la distribució de la seua antiga funció. On abans hi havia cel·les, ara hi ha despatxos arreglats. "La meua àvia va passar tres anys engarjolada", explica, amb un punt d'emoció. En part, admet, és en memòria d'aquella lluita que va acceptar la responsabilitat pública que ara ocupa.

De fet, fins al juny passat tenia una plàcida vida a Madrid. Enginyera agrícola, fa 16 anys que vivia a Madrid, on treballava com a alta

funcionària en el Ministeri d'Agricultura i Medi Ambient. La seua experiència va des de la gestió d'ajudes europees a la política mediambiental.

El 24 de maig va votar a la capital espanyola però la nit la va passar a València, al costat de la família. "Si canvia el Govern, jo vull tornar a València", explica que va dir als seus pares. El seu currículum arribà a mans de Carles Arnal, històric d'Els Verds al País Valencià, partit que forma part de Compromís. Arnal, en una reunió al port de València, li oferí una secretaria autonòmica. Aquell dia Ximo Puig havia pres possessió del càrrec. L'endemà s'havien de fer públics els noms dels consellers i les conselleres. I aleshores sonà el telèfon: la Conselleria d'Educació i Cultura aniria a mans de Vicent Marzà, així que, per allò de la paritat, calia una

dona a Agricultura i Medi Ambient. I Arnal, que tenia davant Cebrián, li va plantejar l'ocasió. "Professionalment per a mi és un repte molt il·lusonant, bonic i formatiu. A més, m'identificava amb allò que representa Compromís", assegura. Avui, Arnal és la seua ombra en una conselleria on, diu, "aprenc cada dia". "L'objectiu és refer la política agrària i mediambiental", explica en un to pausat que denota, encara, la innocència de qui acaba d'aterrar a la jungla de la política. Aquest mateix matí, ella, que és vegetariana de fa més de vint anys, ha assistit a la inauguració del primer escorxadador ecològic de Mercavalència. "La primera volta que vaig visitar un escorxadador fou en la carrera i em vaig prometre que no hi tornaria mai més. Però mira, allà que he anat i m'ha semblat ben interessant!", riu.

→ —El primer que volem fer és traure l'aigua de la guerra política i tornar a la solidaritat interterritorial i a escoltar totes les veus. Les dessalinitzadores han de ser part de la solució. I dic part perquè en la qüestió hídrica en la Comunitat Valenciana s'ha de tenir una visió de conjunt. S'ha de tenir en compte totes les fonts de què podem disposar: aigües superficials, pous, aigües de reutilització i dessalació. És veritat que algunes d'aquestes instal·lacions es van fer durant el *boom* urbanístic i ara l'haurem de pagar, però és que l'aigua s'ha de pagar perquè és molt cara. Des d'aquesta conselleria buscarem fórmules per reduir el cost de generació de l'aigua dessalada. Hem de veure quin tipus d'usuari la gastará...

—Els agricultors fa temps que adverteixen que no poden pagar el preu de l'aigua dessalada...

—Bé, però això no ens ha de fer perdre de vista que l'aigua procedent d'altres fonts també ens costa diners. Moltes voltes en aquest debat s'oblida que l'aigua del transvasament també es paga per via d'impostos. I l'aigua dels pous també és cada volta més cara. Per això, volem donar-li la volta i parlar d'una política hídrica des d'una visió de conjunt. Les dessaladores han d'utilitzar-se com un complement i amb racionalitat. Hi ha hagut una demonització que no respon a la realitat.

En tot cas, en qüestions hídriques hem de passar d'una política d'oferta a una de demanda. Cal parlar d'estalvi, d'eficiència,

d'evitar pèrdues en les conduccions, de reutilització... Perquè, al remat, hi ha una cosa que no podem perdre de vista: el nostre sistema hídric està al límit.

—Els valencians hem viscut per sobre de les nostres possibilitats mediambientals?

—Hem abusat de l'aigua, del sòl, i de la costa, però crec que tenim l'oportunitat de frenar les inèrcies. Les nostres línies de treball van en aquest sentit. Crec que més que viure per sobre de les nostres

«Els valencians hem viscut d'esquena a les nostres possibilitats mediambientals»

possibilitats mediambientals, hem viscut d'esquena a les nostres possibilitats mediambientals. Hi hagué qui ens va voler situar en el mapa i el que va fer va ser destruir el mapa. Ara nosaltres volem reconstruir-lo.

—La seua conselleria ha tornat a fer públiques les dades d'aforament de cítrics. Les organitzacions agràries reclamen una planificació varietal per fer rendible el cultiu de cítrics. Cada volta, però, que s'ha intentat fer aquesta planificació, l'intent ha quedat en aigua morta.

—Tenim una línia important en el programa de desenvolupament rural que es diu reconversió de frutal que el PP no estava desenvolupant. El problema, en aquest camp, és que generalment la campanya de cítrics arranca i acaba bé però a la meitat hi ha moments de sobreproducció. Del que es tracta és d'evitar això per aconseguir millors preus. Hem d'apostar per la qualitat continuada i la continuïtat en l'oferta. Hem d'ajudar els agricultors que s'adapten millor a les demandes del mercat i a una competència global. Volem treballar amb els agricultors i també amb l'Institut Valencià d'Investigacions Agràries [Ivia] per aconseguir-ho

—Els citricultors estan preocupats per la detecció de la plaga del *greening* a Portugal. Quines mesures prendrà aquesta conselleria respecte a això?

—El que s'ha trobat a Portugal, de moment, és una sospita que ha de confirmar-se i que està identificada. Tots els sistemes de detecció a nivell espanyol estan en alerta i preparats. En aquest sentit, no puc deixar d'assenyalar que la producció cítrica valenciana és la que té un control biològic més exhaustiu.

—És la primera volta que una conselleria du l'apèndix de "Desenvolupament Rural". Com pensa fer-ho per tractar de tancar la bretxa oberta entre les comarques d'interior i les més poblades del litoral?

—Sobretot cal pensar en mesures que possibiliten que la gent continue vivint en el territori. El desenvolupament rural no és possible si no va acompanyat d'infraestructures de sanitat i d'educació. Hem d'incorporar l'equilibri territorial a l'hora de dissenyar totes les polítiques.

—Vol fer moltes coses amb molt pocs diners...

—És veritat que jo no estic satisfeta amb els pressupostos, però podem marcar els passos sobre cap a on volem anar.

—Quants diners més li haurien fet falta?

—En els últims quatre anys el pressupost s'ha reduït d'un 25%. I en els últims set, d'un 60%. Amb això està tot dit. •